

HRVATSKA RIJEČ

Predplatna cijena: na godinu K. 12 — Za pò godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donošenjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 i suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuzivo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bažilike sv. Jakova. — Oglasi, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petif redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Poslovni Broj Pr. VI 12/7. 1.

U IME NJEGOVA VELIČANSTVA CARA

C. K. Sudbeni Dvor i Molbe u Šibeniku, kao nadležni Súd u tiskovnim poslovima riješavajući u nepravnoj sjećnici o predlogu 10. Jula 1907 posl. broj Ss 12/7 C. K. Otvjetništva SUDI

Naslov dopisa iz Sinja „Zemaljski Odbor štiti samovolju, te sadržaj jednog dijela istog što počinje riječima“

a) „kako se kod nas tumače zakoni, a svršava riječima „sile i samosilje“,
b) „donekle odobrava“ do „postupak načelnika“
c) „Gdje se ne radi o privatno — pravnim odnosima — do „već samovolja“, uvrštenog u IV stupcu I. strana časopisa „Hrvatska Riječ“ broj 149, objelodanjena u Šibeniku dne 10. Srpnja 1907, tiskom Hrvatske tiskare (Dr. Krstelj i druž.), kojemu je odgovorni urednik Josip Džreža, sačinjava prestupak ponižavanja odluka koje izdaju Vlasti, razdražavanja na preziranje predviđenju u §. 300 K. Z.

S toga određuje se potvrda objavljene zapljene, zabrana raspapljenog tiskopisa, uništenje zapljenjenih otisaka, kao i onih koji bi bili susljedno zapljenjeni, rastav odnosnog tiskovnog sloga i objelodanjavanje ove osude u susljednom broju časopisa, kao što i u Objavitelju Dalmatinskomu.

RAZLOZI.

Inkriminiranim riječima grdi se Vlast zbog izdatih odluka i pošto se pak očito nastoji poniziti njezinu odluku i istodobno razdražiti druge na preziranje protiv te Vlasti, u učinu nazivajući se skrajnosti prestupka predviđenja u §. 300 st. 1 K. Z.

Stoga u smislu §§. 26 i 37 Zakona o štampi i §§. 485 486 i 493 K. P. sudjeno je kao gori.

C. K. SUDBENI DVOR I MOLBE.

ŠIBENIK, 11. Srpnja 1907.

VELZEK.

Zajednički rad.

„Hrvatsko Pravo“ od 11. o. m. donosi proglas na narod. Proglas je podpisan od svih zastupnika „starčevićeve“ stranke. Po tom izgleda da je u toj stranci podpunna sloga, pače na dnu proglasa to je izričito i naglašeno: „s veseljem javljamo hrvatskom narodu, da je svaki član starčevićeve stranke prošet ćuyvostom međusobnoga povjerenja i stovanja“.

Dakle zastupnici te stranke su veselji što se međusobno štiju i što jedan drugomu vjeruju, što su složni. To veselje, mi im pomoretiti ne želimo, ali slobodni smo ih upozoriti, da bi oni imali prema narodu imati barem toliko obzira, da mu jave, kako su oni došli do međusobnog povjerenja i stovanja i kako je došlo, da je tog povjerenja i stovanja postao dionikom i Dr. Josef Frank. Poslije svega onoga, što je podpredsjednik te stranke pisao o svom predsjedniku trebalo bi to znati svim Hrvatima, osobito sada, kad ih gospoda pozivaju da stupe svi u redove njihove stranke.

Što taj poziv znači već znamo po drugom jednom proglasu te iste stranke. „Tjednik starčevićeve stranke prava“ u Varaždinu, dakle službeno glasilo stranke, piše o proglasu kluba: „Svi „Frankovci“ su Starčevićanci, svi Starčevićanci su „Frankovci“. Izključiti iz sloge „Frankovce“ znači izključiti iz sloge sve Starčevićance“.

Istu misao izriče i naglasuje i proglas od 11. o. m. jer kaže: „Za to, hrvatski narode, kad pozivaš svoje sinove na slogu, traži od njih, da se svi okupe u starčevićevu hrvatskoj stranci prava. Takovu slogu traži starčevićeva hrvatska stranka prava, a takovu slogu i ti;“ zahievaš, hrvatski narode, druge sloge ni ti, ni mi“.

U ovom proglasu ima dakle jedna neistina i jedna uvreda i jedna velika pogibelj za hrvatski narod.

Neistina je, da hrvatski narod zahtieva, da svi Hrvati postanu frankovci.

Uvreda je to kazati, jer Hrvatski narod neće nikada priznati za svoga vodju čovjeka, koji je udario svojoj stranci žig laži i klevete na čelo.

Pogibelj je to za narod, jer zahievaajući takovu poniženje takovu slogu, hoće reći ne htjeti nikakove sloge, hoće reći rušiti svaki zajednički rad protiv neprjatelju, hoće reći podržavati današnje одношаје u domovini. Ta uprav u današ-

njim, okolnostima moglo bi se i moralo bi se doći do zajedničkog rada i bez tih ponizujućih i ne razboritih zahtieva, koje nije mogao postaviti nego samo Dr. Josef Frank.

On je i drugih puta dolazio do takovih igara, ali da su mu i danas nasjeli hrvatski zastupnici, starčevićanci, uprav je nepojmiljivo.

Nami do njihovog nasjedanja ne bi bilo stalo, kad bi se radilo samo o njihovim osobam, ali radi se o Hrvatskoj, o narodu, pa zar misle oni, da će pomoći Hrvatskoj i ciljevima stranke prava, ako ostanu pri tome, da svi Hrvati valja da stupe pod vodstvo njihovog vodje? Ili ne razumiju oni, da bi on radi Hrvatske i njezine budućnosti morao odstupiti i kad ne bi bio ono što jest? Ili ne shvaćaju da podržavajuć Franka i nasjedajući njegovim zahtievima uvadaju u Hrvatsku strašnu stranačku borbu u času, kad je Magjar, kad je sam Wekerle izjavio da računa na tu i takovu Frankovu pomoć?

U istinu ne shvaćamo njeke stranačare, jer što je danas cilj svake stranke u Hrvatskoj? Očito, održati pobjedu nad nasiljem magjarskim, nad poslanim komesarom, koji njima ima služiti sredstvom da ukrote Hrvatsku. Na dalje svi Hrvati danas uviđaju da nagodba ne vriedi niti u onim ustanovam, koje su na korist Hrvatske, jer te ustanove mogu Magjari kad, hoće krsiti preko svojega sabora i svakoga pandura, koga učine banom. Svi Hrvati danas uviđaju, da im nagodbu treba srušiti. Svi su dakle u tomu složni, da treba sve podnieti, da treba sve kušati, da se borba proti današnjem одношају Hrvatske prema Ugarskoj vodi do kraja, do podpune pobjede.

Nije li taj i takova borba uprav u duhu stranke prava? Nije li dakle moguć podpunni sporazum svih današnjih oporbennih stranaka u Hrvatskoj? Nije li taj sporazum uprav nješto naravno, nješto posve lakha?

Čačke sporazuma, kad je cilj jedan, same od sebe se nameću, jer ne bi se radilo nego sporazumit se u načinu, u taktici, a i ta je posve bistra: borba na svim linijam.

Ali da, dolazi tada ovisnisan Frank i zahtieva, da svak dodje pod njegovo vodstvo, a na žalost nadje se otačbenika, koji ga podupiru.

Taj čovjek sam po sebi bio bi ništa, ali kad je uz njega jedna stranka i njezino glasilo, koje je uzelo ime Ante Starčevića, kako govori Dr. Mile Starčević, za cimer, onda taj čovjek postaje i jest prokletstvo za hrvatski narod, ako se narod ne opameti.

Svaki razuman čovjek voli Hrvatsku nad jednu stranku, a zajednički rad, kad je moguć, voili od bilo kojeg gnijlo, boleznostog strančarstva, mameljučiva, osobito Frankovog, pa za to se mi nadamo, da će hrvatskom narodu još biti na vrijeme, da od svojih sinova zahtieva: zajednički rad.

Naše pokrajinsko činovništvo.

Pitanje, o urednjim pravnih одношаја našeg pokrajinskog činovišta bilo je dosad zanemareno najviše krivnjom onih istih, na čigove se životne interese ono odnosi.

Naše pokrajinsko činovništvo nalazi se u tako nevoljnom stanju, da mu treba bezodvlačne pomoći da se spasi ugled njgovog i pokrajine, kojoj služi. Ali ne radi samo o ugledu, već o budućnosti i napredku same zemlje. Pitanje činovišta nije pitanje pojedinaca, već ciele pokrajine, jer je jedno s drugim u takovoj svezi, da o sposobnosti i zadovoljstvu činovnika zavisi ekonomski i kulturni napredak zemlje.

Tko promatra prilike, koje vladaju u raznim državam, pokrajinam, obćinam i u obće kod svih javnih institucija, te hoće, da razumać razlog napredka i normalnih одношаја kod jednih, a zaostajanja kod drugih, mora doći do zaključka, da uredno stanje te kulturni i ekonomički razvitak stoji u kuzalnoj svezi sa moralnošću i sposobnošću dotičnih činovnika.

Napokon tko tjera ogromnu upravnu mašinu, tko spravlja osnove, tko provadja zakone, nego samo činovništvo? Pa kad je činovnik na svom mjestu, kad je svjestan svoje dužnosti i dorasao svome zvanju, zar nije poslu osjegurao dotar uspjeh?

Ali se za takovo činovništvo hoće i osobitih uvjeta, koja ljudima savjestnim i sposobnim omogućeju pristup u dotičnu službu.

Ako ovi nazori vriede za državu, koja svojim kolektivnim bogatstvom i moralnom moći pruža sjegurnu zaštitu svome činovništvu, za jednu pokrajinu, koja ne razpolaze svim tim sredstvima, od priekje je nužde, da drugim još boljim uvjetima dodje u susret svojim službenicima. Hoće li pokrajina da ima činovništvo jednako sposobno kao država, mora da samoj državi pravi konkurenciju u pogodnostima, jer činovnik, koji može birati uz iste uvjete, voljtie će vazda u državnu službu.

Nek se naše obćinstvo i odlučujući faktori ne zavadjaju činjenicom, što je i uz sadašnje prilike naše pokrajine moguće nači izobila činovnika. Ta okolnost osvjetljuje naše nevoljno gospodarsko stanje, dokazuje hiperprodukciju proletarijata u zemlji, ali ne riešava pitanje, da li su svi ti konkurenti zbilja sposobni.

Neda se poreći, da pored državne, dan danas postoji i pokrajinska uprava znanost. I pokrajine imaju svoja financijalna i kulturna pitanja kao i država; i one se imaju baviti svakom granom zakonodarstva, osobitim obzirom na svoje unutrašnje prilike i na одношај prama državi. Riešavanje i provadjanje tih pitanja pada na teret upravnog činovišta, koje, obzirom na česte promjene zemaljskih prisjednika, primorano je, da uzdrži kontinuitet u poslovima.

Činovištvo, kojemu je namijenjen takav zadatak, mora da ima osobite spremne, a dosljedno pokrajina, koja hoće da ima spremno činovništvo, treba da se nešto i žrtvuje, da ga bude mogla imati. Nije to, ne, neplodni trošak, već sjajno uložena glavica, koja donasa zemlji neprocjenjivi dobitak, sastojeći se u dobroj i poštenoj upravi.

Tu su istinu vrlo dobro shvatile ostale pokrajine, pa i one, koje nam zaostaju i po pučanstvu i po preznoj snazi. One su osobitim pogodnostima pače i promaknuća stekle uzorno činovništvo, a to sve, jer su uz takove uvjete mogle birati i probirati što je bolje i sposobnije.

A kod nas? Moramo priznati, da se je tom pitanju dalo ved malo važnosti. Nesamo što naši pokrajinski činovnici ne uživaju osobitih pogodnosti preko državnih, nego su daleko i daleko zaostali za njima u plaćam i u promaknuću.

Plaće su im izjednačene sa onim državnih činovnika tek nakon 8 godina. Nu kroz to vrijeme državni su činovnici postigli uručivanje službovni doplata u mirovini, a na pragu im je i povišenje plaće u ime oskuđice, dok su pokrajinski mnogo daleko i od same pomisli, da se šnjima u tome izjednače.

Kod državnih činovnika postoji neka vrst automatičnog promaknuća iz nižeg čina u viši, a pokrajinski su osužen većinom, da čekaju na pensiju ili smrt kojeg višeg, u nadi, da ih zapadne njegovo mjesto, koje im opet ne pripada po pravu, jer može biti udjeljeno kojem izvanjskom natjecatelju. U najboljem slučaju dakle „mors tua, vita mea“.

U takovim prilikam može se dogoditi ono, što je posve naravno, da koji pokrajinski namještenik ostane pisarom uz istu plaću za vieke viekova, jer nije izključeno, da se stalna izpražnjena mjesta pokriju osobjem iz vana. Sa takovom prospektivom i nadom u poboljšanje, teško će se naći radišnih činovnika, a što je gore, neće se nikada imati uzgojenog činovničkog pomladka, a onda poslovi ne mogu ići dobro.

Ove i druge refleksije usilovave nas, da potaknemo pitanje o nuždi, da se i kod nas provede reorganizacija pokrajinskih činovnika, da se urede njihovi одношаји uvedenjem službene pragmatike i poboljšanjem njihovih imovinskih prilika, izjednačujući ih sa državnim ne samo u dužnostima, nego i u pravima.

Ako bi to bilo u prilog činovnika, i pokrajina, bi imala svoj dio koristi, jer s dobrim radnicima i njiva bolje radja.

Nagodbeni pregovori.

Beč, 10. srpnja.

* Ovdješnji politički krugovi i ako se veoma zanimaju za tok pregovora ipak ne pokazuju nikakve osobite zabrinutosti, e b sadašnji pregovori mogli sutra ili prekousutra, ne dovrše li se do tada, nači na osobite zaprieke. Svi zanimani faktori pokazuju najbolju namjeru, da se što mirnije svrše pregovori, a ima ih, koji ove sadašnje pregovore smatraju formalnom etiketom gospode ministara. Sa madjarske strane ne čuje se nikakvih osobitih prijetnja kao prije. U samom pitanju anaberžke željeznice, vele dobro upućeni, da su Madjari do neke popustili.

Ova magjarska taktika popustljivosti upada u oko, te se ovdje tumači na razne načine. U jednom se krugovima tvrdi, da je vladar pustio Madjariju u pitanju državnih madjarskih garancija, pa odtale njihova susretljivost kod nagodbenih pregovora. U drugim se pak krugovima pričta, da su Madjari popustili „austrijskoj“ vladi, da joj ova ne bi pravila neprilika u sporu sa Hrvatima. Treći krugovi nisu ni prvog ni drugog mnjenja. Oni naprosto otvoreno vele, da su se obostrane vlade provizorno složile u raznim divergentnim pitanjima jedino da se vladaru ne pravi neprilika. Oni kažu, da se je „austrijska“ vlada postavila na ovo stanovište i da je u svim onim tačkama, proti kojima se Madjari žestoko borijahu, predobila ugarsku vladu pozivajuć se na vladarevu starost.

Ovo treće mnjenje nalazi u široj publici najviše vjerovanja, tim više što i sama kršćanska socijalna stranka, koja je preuzela inicijativu da šestdesetogodišnjicu vladareva kraljevanja što veličanstenje proslavi, kako se pogovara, ne će se protiviti ponovljenju „Austro-ugarske“ nagodbe, i ako je ona pri izborima vojevala proti svakome obnovenju.

Za nas je sve jedno koja od navedenih versija odgovara podpunju istini. Danas je glavno to, da su se i sada kao i god. 1867 vodili nagodbeni pregovori između „austrijske“ i ugarske vlade, a da se na kraljevini Hrvatsku nije nitko obazreo, kao da ona i ne postoji. Nu ovom su nam zgodom opravili još bolju nego li su nam ju opravili god. 1867. Kako je poznato, na temelju one sramotne ugarsko-hrvatske nagodbe, ponovni se nagodbeni ugovori ne mogu sklopiti između „Austrije“ i Ugarske, ako pri sklapanju istih ne bude prisustvovao kraljevina Hrvatska. A što smo sada doživili? Sadašnji pregovori između obostranih vlada drže se zadnjim aktom komedije, koju su Madjari toliko puta htjeli igrati na njihovoj reklamnoj pozornici, pa uzprikos tomu da zakon Hrvatima zajamčuje pravo da cenzuriraju tu austro-madjarsku komediju, ipak ih se nije pustilo niti u predobioje ministarskih dvorana, a kako li u fojer, da slušaju madjarske Čarlatane,

Nu ovdje nije šale! Ozbiljna je stvar. Austro-ugarske su Vlade pogazile jedan od nastavnih zakona. Siedi vladar gleda mirno kako njegove zaklete vlade gaze te ustavne zakone. Hrvatskom saboru ugraobljena je mogućnost, da bi još na vrijeme prije nego novu nagodbu potpisu obostrane vlade mogao prosjedovati proti gazejuju zakonu sa strane „austro“ ugarskih satrapa. Naši su zastupnici dođuše na carevinskom vieću interpelirali ministra predsjednika dra Becka, da li će poduzeti shodne korake, da kraljevina Hrvatska kod sadašnjih pregovora bude kao nezavisni faktor dovoljno zastupana.

Do danas ministar predsjednik dr. Beck nije odgovorio na ovu interpelaciju. Da li će na istu odgovoriti, ili ne će sv je jedno. Sva je prilika, ministar će predsjednik odgovoriti zast. Periću i družini post festum, biva, kad austrijska i ugarska vlada potpisu „austro“ ugarsku nagodbu. A što čemo imati onda od ministarova odgovora? Nu ne samo da će slušajni odgovor ministra predsjednika Becka doći post festum, nego se je bojaži, da će on nači sretan izlazak iz onoga kuta, u koji su ga naši zastupnici mislili „interpelacijom“ utjerati, tim više što su se nagodbeni pregovori između austrijske i ugarske vlade vodili mjeko-

liko godina, a da se hrvatski sabor nije niti sjetio, da i njemu pripada državno pravo kod ovih pregovora sudjelovati.

Razumije se da su se Beck i Weckerle lasno sporazumili glede Hrvatska, ta hrvatsko-magjarski spor stvar je ugarskog ministarstva, stvar čisto magjarska. Uredba monarhije pred hegemonijom Niemaca i Magjara neka ostane netaknuta. Predvidna je to uredba u kojoj lajaki uživaju sve što žele.

Sporazum je za deset godina utvrdjen i utanačen. U sobotu 13. o. m. ob. ove vlade će potpisati ustanovljene tačke nove austro-ugarske nagodbe, a dojučeršnje sedmice oba ministra predsjednika odputovali će u ISI, da podastu vladaru sadržaj te nove nagodbe na ogled. Drži se stalnim da vladar ne će ovaj put praviti nikakvih opazaka nagodbi. A to znači, da je i ovaj posao riješen i za Hrvate a bez Hrvata i proti njima.

Što sada Hrvatima ostaje?

Svakako mala je stvar tješiti se, da će u monarhiji kroz budućih deset godina nastupiti velikih promjena. Ako se promjene ne izazivlju i ne izazovu ostaje se najdonji, podložnici i jedne i druge vlade. A da se promjene izazovu treba raditi, raditi i raditi da se u narodu stvori dovoljno snage i da tu snagu uzumogne narod uspješno razviti.

U zastupničkoj kući u Beču.

Jezična akcija.

Kako se bijahu raznile glasine, držalo se da će u današnjoj sjednici doći do gustih izmjedi čestih radikala i njemačkih stranaka radi stenoagrafiranja njemačkih govora, a kad tamo o tomu se nije ni progovorilo.

Česi čekaju na konačne vladine odluke, a uz to Beck se muči kako bi to pitanje riješio.

Danas oko 10 sati držao je u ovom pitanju sjednici odbor od devet lica njemačkih stranaka. Sjednici je prisustvovali i ministar predsjednik. On je obrazložio već poznate vladine propozicije. Odbor vodstva njemačkih stranaka nije pristao da bi se autentični prevodi njemačkih govora tiskali u stenoagrafičnom protokolu. Na to je ministar predsjednik izjavio, da će odboru kroz kratko vrijeme podijeliti nove propozicije koje će nadopuniti stare. Na to je sjednica bila zaključena, i nastaviti će se čim vlada podastre odboru detaljne predloge.

Zanimiva je izjava zast. Kramaza glede propozicija ministra predsjednika. Zast. Kramaz veli: „Ako se želi zastupničku kuću pretvoriti u lučnicu; tada neka se slobodno provedu ove vladine propozicije. Iste ne imadu niti praktičnog, niti političkog smisla.

Poljaci nastoje da bi se ovo pitanje za sada riješilo pomoću jednog provisorija, a da se konačno riješi kod reforme novog kućnog pravilnika.

U toliko dok se stvar ovako vuče česki klub se strogo drži njegova zaključka, a to sada nije nijedan član kluba u kući govorio ni česki niti njemački.

Obće izborno pravo.

za pokrajinske sabore već je davno riješeno. Prešnost predloga zakonapa je su 193 glasa proti 158. Ovim glasovanjem odlučena je sudbina toga predloga, a koja pokrajina bude htjela uvesti za saborske izbore obće pravo glasa trebat će to da sama preko sabora odluči. Na taj način pokrajine kao Istra i druge gdje manjine imaju sve u rukam težko i kasno da se oslobode.

Ruski govor Markova.

Na početku sjednice zast. Markov stavio je predlog, radi vojničkih dopusta za vrijeme žetve ili jematve. Zast. dr. Markov ustaje, da obrazloži prešnost predloga.

Na iznenadjenje cie kuće počne govoriti ruskim jezikom. Valja znati da je Markov Rusin koji hoće da Rusini budu Velikorusi. U prvom redu prosvjeduju Rusinci. Za njima se dižu na noge njemački liberali i njemački radikali. Zast. Markov se ne obazuje iz početka na razne povike. Uza nj se nalaze česki radikali koji mu pjeskaju. Buka se sve to više diže u kući. Na jednom zaletiš se zastupnici sa klupa kršćansko socialne stranke, te njihovom rikom i vikom povećae halabuku.

Podpredsjednik kuće, dr. Začek zvoni, moli mir. Nitko se ne obazuje na njegove riječi. Zast. Markov pobiedu u licu, ali govori ruski dalje. Buka, podvici, Česki radikali priete pestima prama kršćanskim socialima. Ovi da se pomame. Psuju, galame kao najzadnja fukara. Podpredsjednik zvoni. Nastaje mali odmor vikača. Zast. Markov nastavlja govoriti ruski. Podpredsjednik dr. Začek upozoruje govornika da ne govori ruski. Zast. Markov se ne obazuje na ovu neumjestnu opazku, na što mu česki podpredsjednik diže riec.

U ovaj čas zauriše Niemci odobravajuć postupak „Slavena“ Začeka. Oko zastupnika dra. Markova sakupila se silijsja zastupnika. Govee glasno. Jedni priete drugi namrgoduju lice, treći čestitaju govorniku.

Kad se sišla buka uzimlje riec ministar obrane Latscher, te javlja, da će se ljetos pokušati u Galiciji provesti dopuste vojnicima za vrijeme žetve. Pokaže li se da je moguće za vrijeme žetve ili jematve bez ikakvih velikih protivština slati ljude na dopust, to će vojnička uprava dojučeršnje godine nastojati udovoljiti željama zastupnika u svim zemljama.

Kod glasovanja prešnost Markova predloga bila je odbivena.

Budžetni provizorij.

Kod pročitavanja budžetnog provisorijuma, kao prvi govori grof Sternberg. Kritički podržava priostolnu besjedu, te ustaje proti raznim ustanovama novog pravilnika i veli, ako bi većina kuće uspjela pomoću ove osnove pojednog zastupnika lišiti njegove časti, tada će se u ovoj kući naći veoma maleni broj poštenjakočića. On je uvjeren da česki narod ne će moći dozvoliti pooštrenje kućnog reda, ako se istodobno ne proširi autonomija zemlje, a skratiti zakonodavna djelatnost parlamenta.

O ministerioznom dielu priostolne besjede, tvrdi govornik, da nije shvativ. U ovom dielu besjede nalaze se rieči: „Moja je najzivilja želja... narodima ostaviti osigurano stanje njihovih dobara“. Ove su rieči nejasne pa ako je ministar predsjednik ovim riečima htio aludirati na uskrišenje českok državnog prava, tada će mu puno česki narod biti zahvalan; ako li je pak riečima mislio na sadašnji posjed političkih stranaka, tada će česki narod kao jedan čovjek ustati proti ovoj točki krajeve besjede.

Prelazeći na treću točku priostolnog govora, govornik konstantira, da se u prestolnoj besjedi ne nalazi nigdje vladina izjava kojoj farbi ona pripada. Vlada se boji ustati proti socialnim demokratima. Dok u njegovim žilama bude teći zadnja kap krvi, uvijek će se zauzimati za potlačene seljake.

Na koncu konca izjavjuje, da će on srazloga što je „austrijska“ vlada jedina u položaju da pregovore s Magjarima prevede na koji mu drago način kraju, istoj toj vladi potpisati mjenicu za šest mjeseca.

Kršćanski socialista zast. dr. Schoepter navalluje na socialne demokrate i osudjuje njihovo ponašanje u zastupničkoj kući. Bavi se zatim raznim pitanjima, a na koncu zagovara ideju „Gross-Oesterreich“.

Rusinac zast. dr. Olesnicki izjavjuje, da njegov klub i njegov narod očekuju obranu njegovih prava od zastupničke kuće. Rusinci ne mogu glasovati povjerenje vladi, koja je kroz toliki niz godina dozvoljavala da se rusinski narod tlaču u ovoj državi. Uslijed toga rusinski će klub glasovati proti budžetnom provisorijumu.

Naši dopisi.

Iz Skradina.

Javnosti je poznata nečuvena uloga koju je po naputku nekijh amošnijh nemirnjaka odigrao dne 29. XII. pr. g. u sjednici občinskoga vieća tajnik Žile proti ljudim na ovoj občinskoj upravi i vidjenijim občinskim viećnicim, a radi česa bi obustavljen od službe.

Svaki pošten čovjek zgražao se i žigosao sablažnivi postupak rečenoga tajnika: samo nekiji amošnji ljudi, kojima je ne do dobrotitli ovoga zapuštenog naroda, niti do tajnika Žile, već do občine ili bolje njezinijeh jaslala upregoše sve svoje sile, e da same svoje ratilo od očite propasti do koje su ga sami doveli. Upotrebill sve moguće i nemoguće, ali im bijaše sve uzaludno, jer sviestni viećnici, kojima mržnja i strast nije pomutila pamet, a koji znadu cijeniti tudje kao i svoje poštenje, dadoš svoj pravoriek i tajnik Žile u sjednici vieća držanoj dne 28. proš. mj. n e d o p u š t e n i z s l u ž b e.

Toga dana, viećnik Corubolo, kojeg nekiji cieim pravom nazivlju „Saltinbanc“ podputi od nekog starog nemirnjaka spletkara Macchiavelove politike, htjao u vieću izreči svoj gromopucateljni govor na obranu Žile, a kojeg bijaše pismeno sobom donio, a za kojeg već unapried ciei Skradin zadnjaše. Ali na veliko njegovo iznenadjenje a na začudenje svih prisutnih, naš ti govornik ostane con la v o g l i a i n c o r p o, jer prviizume riec viećnik Gosp. Kristić, te ovaj u svom odugom ali jezgrovitom govoru, dostojanstveno a uz odobrenje slušatelja dokaza, da je Žile ništa drugo već žrtva nekijh skradinskih nemirnjaka, a uz to čovjek najmizernijih sposobnosti, kadar da ocrni poštenje ma bilo koga, a u prvom redu ono svojih predstavljelijh.

Dok je u viećnici vladala najveća pozornost uz najveći muk, na jednom viećnik Corubolo dobaci viećniku Kristiću, da njemu (Corubolu) stvar nebijaše poznata, na što mu ovaj odgovori: „Da, gosp. Corubolo, vi ništa neznate, kad vam stoji dobro, no samo znate veoma dobro klevetati tudje poštenje“. A kad vas se pita za račun, onda se izvinjavate bled i nevoljan, bez ikakve odvažnosti, da to potvrdite. Na ovaj zaslužen odgovor naš ti Corubolo promieni sve boje na licu.

Najviše se dojmilo prisutnih, kad viećnik Kristić priobči „list“ poš. O. Fra L. Maruna (najintimnijeg prijatelja Corubolova) upravljena Gosp. V. Ardaliću obč. prisjedniku: u kojem O. Marun nazivlje Corubola ne o z b i l j i n i m č a k i l a ž c e m.

Priznajemo, da je onaj dan za Žilu bio jedan od najnesretnijih dana u njegovom životu, ali i za Corubola onaj dan ostati će nezaboravan.

Mislimo, da će se poslie one sjednice naš Gosa Corubolo opametiti.

Mržnji *)

Daj mi ruku, — sad je mir medj nama!

Povest ču te k'o božicu moćnu,
K'o vjestnicu novog boljeg dana
Medju moju braću bezpomoćnu!
Daj mi ruku, — vjeruj mojoj vjeri,
Ne čudi se, što sam sad ovaki,
Vrieme, znaš li, sve na svietu mienja,
Pa i čovjek biva svakojaki. —

Ne plašam se, ne, tvog zmjskog oka,
Nedam se te zbija drhtav gled^o,
Ali sada, — sada si mi mila
Kao novo spaseljno čedo. —
Ogrli me, — zagrljeni hajdmo,
Da u kačem čemu sva ta mnienja; —
Evo knjige! — sadržaj je grozan. —
To je knjiga krvnih uspomena.

Iz te knjige shvatio sam mnogo
I tek jednu ustadio mislo,
Da je onaj samo moćan bio
Tko je snažnim tvojim duhom dišo.
Ljubav silna, — naša čudesa stvara,
Ali od nje dušman nema straha,Ti jedina, ti tek ognjem radjaš,
Posjeklice dajesh smrtna maha.

Ti si kažu, što no dižesh robova,
Iz kaljuže, iz mrtvila zdojana,
Što mu dajesh oružje i snagu
Da poleti na mezeva bojna.
Ti si vjilor, što silnike mota,
Poplava si, što im mreže para,
Potres grozni, što im kule ruši,
Požar biesni, što ih lištom hara.

Tebe žudim, tebe stoja hoću
Vladaricom u hrvatskom domu,
Svojm biesom rod moj da razpališ
I učiniš slična božjem gromu,
Nek zaori, neka grune silan
Na dušmane, neka sve ih smrvi,
Tu zavidnu, nezasienu vučad,
Što svedj žedja za njegovom krvi.

Amo dakle, spasonosna mržnju,
Mili goste u kući Hrvata!
Ljubili smo dosta i odviše,
Al nam zloba i robstvo bje plata; —
Ti jedina vratiti čes nam sreću, —
Evo knjige — svjedochastva jasna,
Da si silna, jer si neumitna,
Još silnija, kad si neugasna.

Zagrljeni krenimo, al žurno,
Širo su ti otvorena vrata,
Čas gje kuca... zastavu usadi
U lješinu satrith inat;
Ja ću biti tvoj svećenik gorljiv,
Da što lakše izpuniš poslanstvo,
Da ti cio rod moj grmne: „Hvala!“
Kad odkupu svoje dostojanstvo!
A vrh ovog gordog spomenika,
Štono će se nad žrtvama dići,
Ti ćeš sjajna zaledbiti najzad,
K v r h u divnog ideala šesti;
Uprieti ćeš prstom u nebesa,
Odkud grmi vječne Pravde sila,
Da svjedochiš poznog unučadi:
Sveta mržnja i Bogu je mila!

Dinko Sirovica.

*) Ovu pjesmu našeg suradnika, tiskanu god. 1903 u „Jadrane“ za narodnog pokreta u Banovini, i onda od svakog hvaljeno, preštampavamo danas, jer je u sadašnjim prilikama upravo aktuelnija nego li onda i jer to zaslužuje po svojoj koncepciji, formi i pjesničkim ljepotama. Ured.

Viesti.

Pučke škole u Šibeniku. Po onome, što doznajemo, nade je da će se već novom školskom godinom otvoriti pučka škola u Varošu u kući gosp. Pere Škarice, s kojim je postignut sporazum glede uvjeta pogodbe sa strane školske

vlasti. U Docu je takodjer nadjeno zgodno pomješe za dvorazrednu školu, te će do koji dan kućevlastnik prikazati dočuju ponudu, te bi kroz iduću školsku godinu mogla i ta škola bit otvorena. To je najvručje želiti, e da se postojեcu pučkoj školi kod sv. Frane dade oduška, jer inače neznamo, kako bi se to moglo novom školskom godinom nastaviti s poučavanjem kraj ogromnog broja pohađajuće djece.

Imenovanje. Čujemo da je Ravnatelj kancelarije (II. razreda) u Dubrovniku g. Anton-Albert Invernizio bio imenovan ravnateljem kancelarije na Prizivnom Sudu u Zadru. Čini nam se, da je na red imao doći Ravnatelj kancelarije u Šibeniku g. Antun Goldoni, koji je stariji i po godini i po službi. Pa zašto nije?

Sastanak srbske stranke, koji je bio odgođjen, sazvan je ponovno u Split za 15. kolovoza t. g. u fojeru občinskog Maglice stajala toliko vremena t. j. skinuti onaj komad prelomljenog kamenog stupca, o koji se je, osobito u večer, spoticao mnogi prolaznik s velikom pogibelj da se strmoglavio u more. Vidimo, da se sad tu namješta novi kameni stupac.

Na V. Sveskolskom Sletu u Pragu izmedj ostalog bilo je priredjeno na Vitavi natjecanje u plivanju na 100 m. u Občanskoj plovani pod Letnom. Prisustvovala je mnogobrojna publika s obje strane Vitave. Bilo je oko 50 plivača, koji su uvijek plivali po trojica. Prvi je došao k cijlu M. Doucha iz Praga i to u 1 min. i 24 sek. Medju prvima bio je i sokolaš iz Šibenika Ivan Sviričić (a ne Svečić, kako je pogrešno u novinama javljeno) koji je preplivao 100 m. u 1 min. i 52 sek. Došao je na metu kano u 11.00m redu najbolji. Dobio je drugu plivačku nagradu.

Konventuali Franjevci pod predsjedanjem svoga vrhovnog starješine prepošt. o. Dinka Reutera na kaptolu u Cresu izabrali su za redodržavnika M. P. O. Bonu Burča. Za guardijane: u Splitu, O. Franu Miolina, u Šibeniku O. Josu Miloševića na Visu O. Vida Gjikovičić-Markovinca, u Cresu O. Bonu Grgantova, u Piranu O. Andjela Definiša. Za kustosa O. Bernarda Kuliča.

Iz „Sokola“. Pozivlju se ovim članovi sokoške čete da pristupe na prijavu u društvenoj dvorani sutra u nedjelju u 11 sati pr. podne.

Pošta ne pozna najbliža mjesta. Ne znate gdje je Lozovac? C. K. pošta neza. Pismo upravljeno na Jakovu Milkovića-Lozovca, šalje ona u Budimpeštu, iz Budimpešte se preko Spjeleta vraća u Šibenik retour. Dakako, J. Milkovič nije poznat u Pešii, ali je poznat polaž Lozovca. Budimpeštanska pošta uči eto Šibeniku.

Jadno pčelarenje. Da se vidi u kakovim se prilikama nalazi kod nas pčelarstvo i da se iztakne razlika, koja je izmedj njega i racionalnoga pčelarenja navesti ćemo malo brojaka i primjera.

U Šibeniku se je ove godine prodalo najmanje 3000 kg. kljuka t. j. vošćine s medom. Plačala se po 25 do 30 novčića kg. Računajući obilno sve po 30 novč., izlazi ukupno K 1800.— Medjuto pogušilo se je najmanje 200 košnica pčela. Računajmo da je šteta u pogušeniim pčelama za svaku košnicu od K 5, bilo je tu štete u pčelama punih 1000 K. Do godine kad bi ove košnice pustile samo po jedan roj, opet bi šteta bila ista, t. j. ukupno K 2000.— A kad suprotstavimo ovo: Na modernim košnicama moglo se je ove godine izraditi iz 200 košnica — metnim minimum — 2000 kg. meda, (neračunajući 30 do 40 kg. na svaku košnicu, što bi se inače moglo) i da se taj med prodao po samu 1 K kg, bio bi već tu dobitak od 2000 K, što prema gornjim K 1800 utjeranih od kljuka predstavlja već ovogodišnji gubitak od drugih 200 K. Pridodav štetu na pčelama, imamo štetu od K 2200.

Ovo je račun, koji vriedi, kad je najmanja i najslabija paša, a pri boljoj paši šteta je sve to veća. U nas Dalmaciji u obće je paša dobra, bogata, pa je za to i šteta od primitivnog pčelarenja veća spram većoj koristi, koja bi se imala da je pčelarenje vodjeno kod nas racionalno.

Na jednoj kaštelskoj štaciji pametni neki pčelar u jednoj samoj košnici našao je 40 kg. meda. Ovdje u Šibeniku vidili smo u jednoj košnici do 15 kg. meda nanesena u sama tri mjeseca, neračunajući drugih barem 10 kg. za izradnju košnice voska, a to znači da pri racionalnom gojenju pčela u kratko vrijeme od 3 mjeseca mogu dati do 25 kg. meda i izpuniti do dna košnicu voska.

U nas još ne vidi jadni pčelar sve ove razlike; on i nadalje dušii godimnice na svakoj

košnici barem 20.000 pčela i mladu maticu, dok stara, koja je izašla s prvom rojem laka i samaja pogine. Onda svemu tome zlu naš čovjek veli da je duhan kriv, jer nije sviestan, da je krivo njegovo neznanje. A nije se svemu tome čuditi, jer tko je do sad ikad izašao među naše pčelare da ih poučiju? Šta je učinila vlada za razumno očevljenje u Dalmaciji?

A to bi ipak moglo postati u nas vrlo u nosno i vrlo razgranjeno sredstvo privrede.

Zottijeva osnova, još uvijek spavaš podpu- nima tvrdim snom!

Krsti vuka a vuk u goru. Tako je isto i sa odvješnom C. K. poštom. Navraca se uvijek na svoje stare grieha, kao da joj nije stalo za dosadašnje naše opomene. Naše riječi odbivale se o nju ko bob o kamen.

Dne 11. ov. mj. stiglo je iz Buenos-Airesa pismo na adresu „Hrvatske banke“, ali mjesto da bude stavljena u pretinac iste bi predan Sufidu, koji ne opazivši ovo pismo među ostalima, otvorio ga i pročita. Ovakovih se slu- čajeva događa češće. Banka na taj način prima pisma adresirana na ljude uredništva, a ovo opet pisma banke, i ne gledajući na adresu li- stovi se otvore. A bude tu i delikatnih stvari koje se tajno drže, a ovako mogu doći na javu. Jeli to u redu? Hoće li to već jednom prestati?

Nova tvornica. G. Čelić ustanovljuje u Splitu novu tvornicu opeka. Bilježimo s radošću, jer to dokazuje, da se napokon i u nas počeo bu- diti duh poduzetosti, i da se domaćim radni- cima pružaju nove prigode zarade.

Iz Rogoznice nam pišu: Put, kojim se slu- žio zakupnik četrnja na „Lokvici“ g. Alfier, nije još upostavljen u prvinske stanje. On ga je ko- limo tako pokvario, da je gotovo neprohodan. Tražilo se putem vlasti, da g. zakupnik uredi put, kako se je bio obvezao, ali na naše veliko čudo g. mještik Tamino izvestio, da je Alfier put upostavio u prvinske gradivno stanje, dok ga nasuprot nije nit tako. Ovo donosi, ne za to, što bismo tim mogli izposlovati dužno uređenje puta, već neka se zna, kako vlasti zna- du štiti ti mjesta interese i s kojekakvih obzira lišiti stanovite ljude i vlastitih obveza.

Iz sudnice. Daus se je vodila kaznena raz- prava protiv Nikole Njeguša p. Jove iz Šibenika zbog zločinstva pogibeljnih prietna na štetu Na- čelnika gospodina Dr. Iva Krstelja.

Razpravu je predsjedao c. k. pokrajinski sa- vjetnik Ivo Veljek.

Javni tužitelj c. k. zamjenik Državnog od- vjetnika Dr. Ivo Ućević.

Nikola Njeguš inače razpušteno momče od dana od kada ga je dopalo u vojnici, misleći možda da je gosp. načelnik tomu kriv, počeo je istoga, kad bi ga sreo da gleda i fiksira.

Dotle ni po jada, ali dana 24/4 t. g. vraća- juć se Njeguš sa svojim društvom s jednog izleta, ugledavši gospodina načelnika, gdje sa obale, u društvu Dr. Gazzara, ide prama poljani, skoči se na noge u kočiji, u kojoj se je nalazio, te bacajući šesir u zrak stade na sav glas bestimati i psovati Dr. Krstelja izgovarajući mu raznih priet- nja. Istodobno premda je kočijaš nastojao da ga u kočiji slegne, skoči se Njeguš iz kočije te od- mah zatei se nekoliko koraka za načelnikom, koji se je međutim bio toliko odalečio, da se nije sjetio što se za njim događa, te trčeći hvatao se Njeguš rukom za lijevu unutarnju džep od jakete, ko da traži kakvo oružje, nastavljajući istodobno vike, psovke i prietnje proti načelniku, a bio bi i dalje za njim trčao, da ga ne bude jedan od njegovih drugova zaustavio. Nu Njeguš mu se je 2-3 puta opro i izgrgao, dok je njegovom drugu ipak uspjelo da ga uzdrži.

To potvrđuju mnogobrojni svjedoci.

Gospodin načelnik obavješten o svemu o- ovomu dao je Njeguša uapsiti te je isti bio pre- dan u sudske tamnice.

Otkriven se je branio pijanstvom, ali ga utjerase u laž svjedoci.

Na današnjoj razpravi gospodin načelnik prostio je Njegušu, te je isti bio osuđen samo na 1 mjesec dana teške tamnice zbog zločinstva javnog nasilja.

Iz Mandalina nam pišu: Od 20. travnja ov- dje se neprestano radilo na seoskim ulicama, i to na glavnoj put „Schwarzenberga“ i na njekim pobočnim ulicama u selu. Radnje su izdale vrlo liepo, na obće zadovoljstvo. Uredjenje drugih pu- teva nastaviti će se odmah na proljeće i tako će Mandalina imati napokon uređene ulice, koje su kroz tolike godine bile zapuštene. Milo nam je, da se i pitanje gradnje nove crkve primiče k rješavanju. Kad se uredi crkva, skola, putevi i o- bala, Mandalina će se upravo preobraziti.

C. k. poštarski i brojajni ured u Oklaju bez listonoša. Poslje trogodišnjeg moljanja i očekivanja, u listopadu prošle godine dobismo i brojaj. Naše nade o koristi istog ostođeše bez- uspješne. Brojajke što stižu u jutro, uručuju

se tek u 5 sati poslie podne ujedno sa poštom koja nam stiže iz Knina. Za ovaj nam štetni i nečuvni nered potužili smo se više puta upra- vitelju ureda, ali uvijek bez uspjeha. U početku nam odgovarao, da za mjesto nije odredjen li- stonoša!?, a od neko doba, da će se potrebi udovoljiti čim stigne poštanski povjerenik, koji ima da prouči okruženje. Jesu li ovi odgovori, koji našim potrebama nit najmanje ne udovoljuju, doskočiće amošnjeg upravitelja, nek nam izvoli odgovoriti c. k. Ravnateljstvo Pošta u Zadru molbom, da ovome neredu učini kraj.

Trgovac.

Kako c. k. gospodarski ured u Biogradu odprema loze.

Onaj Ivo Kormo pk. Luke iz šibenskog Doljneg polja sasvim tim, da se je do tri puta obratio c. k. gospodarskom uredu u Biogradu, ipak još nije primio nazad novac, što je po- slao 23. listopada 1906 za 3000 komada Ru- pestrus monticole. C. K. Gospodarski Ured od- govora mu, da će dati iztražiti kamo su te loze dospjele, a dotle neka Kormo čeka, ta ima delija po mnenju gospode u gospodarskom Uredu pará na varičake, pa može čekati, dok se u par mjeseci konačno iztraži kamo su loze šmugnule, a za uzdarje mu gospoda sa ureda poručuju, da bude sa traženjem svojih prava malo učtiviji s njima. Zar zbija da se ne na- smijesh? Štetu nanieti jadanome i biednome te- žaku, novce ne povraćati, pa onda ga uljud- nosti učiti, kad pravedom svoje pića u malo jačem tonu. Ovakav postupak čini nam se malo odvise sramotan, te nimalo ne služi na čast jednome c. k. uredu. Bi li Kormo bio učtiviji i uljudniji da se je obratio starijoj vlasti za svoje pravo, ili sudu, jer on nije dužan čekati na svoje krvavo stečene pare, nit može čekati, jer ih neima na pretek; i ne bere on mastnu kvietancu kao gospoda u tom gospodarskom uredu, koja valjda u obilju, u kojem plivaju, zaboravljaju, da su plaćena za to da težaku pomognu, a ne da mu prave štete i nepriklia.

Za danas o tome dosta, a povratiti ćemo se još na ovaj predmet, priziti li nam se opet Kormo da mu nije još povraćen novac.

Ne samo, nego ćemo iznieti još ovakovih sablažnjih slučajeva sa njekima u Rogoznici, dapače ćemo iznieti i imena, nek se bjelodano vidi, kako se to prevarno, baš huncunski po- stupa s našim jadnim težakom.

Kada smo već kod loza, što ih vlada, odnosno njezin gospodarski ured u Biogradu, šalje naručiteljima, progovoriti ćemo u interesu jadanog težaka o tom razasišanju i o nedostacima što se pri tome opažaju, željom da se popravi, što popravit treba. Do lanjske godine diehle su se loze što ih vlada stranom prodaje, a stranom badava dieli, u svakom oščevem njestu, kao u Šibeniku, Skradinu, Zlarinu i t. d., po dotičnim vinogradarskim povjerenicima i de- dieljenom im osoblju, kao što su se također naređivale dotične loze kod istih povjerenika, pa i kod Obćinskog Ureda, gdje bi se također odmah uplatila stanovita svota u ime kapare za naređene loze. Ovo je bilo prilično praktično, a i težaku osobito sa sela pogodno. Nu gle čudal Pošto je ovo prilično gladko ju redu išlo, šunulo nekome u glavu, pa proniemi brže bolje način dobave, je li za komoditet ili da se težaku može napraviti nepriklia, dangube i štete, ne znamo. Fakt je, da se baš krenulo samo na gore, kao da vlada ne zna podržati nit ono malo dobro, što ga gdjejad silom mora da učini. Mješte što je težaku, kome je potrebn narediti loza kod gospodarskog uredu u Biogradu, prije bilo ići ili u vinogradskog pov- jerenika ili u činovnika za to odredjena u Ob- ćinskom Uredu, da upiše broj i vrst loza što će ih trebati, po novom izumu treba poštan- skom doznačnicom poslati novac unapred za loze i to c. k. Gospodarskom Uredu u Bio- grad. Dakle, tezače, ajde, pa kupi te blaženodo- značnice, pa biljege, te sretno prebrodiv ovo, najdi tko će ti napisati, jer veći dio težaka na žalost, a osobito sa sela nezna pisati, (hvala revnosti faktora koji su kroz ciele viek svoje patriotične uprave držali narod bez skola), pa prebrdiv sretno sve ove poteškoće, šalji novac u biele dvore c. k. gospodarskog uredu u Bio- gradu za loze.

Dogodilo se, da težak sam ili onaj koji mu je pisao, nezna kakove bi loze naručio, pa eto druge nepriklie, naručio loze naprako. t. j. ta- kove, koje ne odgovaraju sastavu njegove zemlje što se je riedko prije događalo, jer vinogradski povjerenik ih kod Obćine činovnik, koji je primao upis naručba, uputio bi težaka, kakva mu loza treba za njegovu zemlju, i pre- ne velim da je i ovaj postupak posveoma od- govorao cilju, jer na prosti opis težaka kakova mu je zemlja, lako se događaju netočnosti. Je- dino analizom zemlje može se ustanoviti vrst

odgovarajuće loze. (Neka ovome služi primjer, da je jedan težak u Šibeniku posadio Rupestrus monticole, gdje se naknadnom analizom zemlje ustanovilo 63-3/0 vapna).

Da se olakoti dobava amerikanskih loza, bilo bi najšodnije, da se za svaki kotar od- redi za vrijeme upisivanja loza jedan činovnik, ali svakako gospodarski napražan (a ne za Boga kakvi feldwebel, koji neka daleko budu od gospodarstva, jer gospodarstvo hoće ljudi strukovno naobraženih). Taj bi činovnik primao i upisivanje i naručbe za loze, kao što i do- tične iznose ili kapare, te bi onda naručbe i novac dostavljao kamo to njegova starija vlast odredi.

Istina trošak ovakovog rukovodjenja bio bi nešto veći, nego onaj komodnog dopisivanja sa poštanškim doznačnicam, ali ako se uzme u obzir važnost izbora loza prikladnih za stanovite vrste zemlje, a u drugom redu olakšanje samog naručivanja, morao bi se poprimiti ovaj šhodniji način, te se morala c. k. vlada nebi začati ovog nešto prividnog većeg troška, ako joj zbija istinski i toliko leži na srcu unapre- djenje vinogradstva, koliko to ona zna izcitati u svom glasilu i preko svojih ljudi u saboru. I odpremanje loza pojediniim naručiteljima ne odgovara svrhi, pa se prečesto čuju zbija pre- pravne tužbe, da su loze vrlo slabe, kadkada i nesposobne za sadbu.

Gorku istinu mogao bi pričati jedan po- sjeđnik iz Šibenika, koji je prošle jeseni pitao korenjaka Aramon Rupestrus, što su mu bile obćane. Nije ovaj posjeđnik pitao za badava te korenjake već za gotove pare. Potrošio je silan novac za krčenje, ravnjanje, pikeiranje i ine radje, te je zbija već prigovora uredio krasno svoju zemlju. Čeka pa čeka, ali loza nema. Tada negda kasno eto škrinje sa lozama, koje je on očekivao većom nestrpljivosti, nego kastiljski kralj škrinje nakrcane zlatom iz od- krivene zemlje po Kristofu Kolumbu, a kad tamo, čuda od čudes! — loze suhe, doljni dijelovi nagnjili, jednom rieću ni 10 % dobrih za sadbitu. Što je preostalo tom posjeđniku? Ostaviti krčevinu neposadjenu! I tako nemarom onih, koji su dužni da nadziru kakove se loze opremaju naručiteljima, ostao je godinu dana natrag, jer neima loza. Sreća da je ovaj po- sjeđnik dobrostojnika, a da se ovo dogodilo ko- jem siromašnom težaku?

Ive Belamarič pk Tome naručio je 3000 kom. ključica Aramon Rupestrus, te za ovaj broj loza platio i podpunu iznos. Primio je loze, liepo sašivene u vreći, ali fali 500 kom.

I takovih tužaba se čuje u prevelikom broju, a nebi se čule, da se poprimiti prije nave- deni predlog. Činovnik pokupiv sve naručbe, javio bi pravodobno naručiteljima koliko će primiti ključica, korenjaka, eventualno gotovih navrtaka, pa približno broj obznanio, kad i gdje će naručitelji primiti naručene loze.

Samo se po sebi razumije, da će pri dje- litu loza strankama činovnik biti prisutan, te onim strankam, koji budu s pomanjkanja loza ili inih razloga nisu dobili podpunu broj loza, za koje su novce uplatili, povratiti suviše upla- čeni iznos, uz namiru, ali bez biljege.

Samo na ovaj način izbjegnuti će se sva- kom neredu, pospješiti će se predaja loza stran- kam, a svaki naručitelj biti će u stanju pre- gledati priposlate mu loze, i svaki nedostatak odmah priobčiti dotičnome činovniku, te će na- ravna posljedica biti, da će nestati tužaba i to pravednih tužaba proti vladi i njezinim orga- nima.

Ovo par redaka napisasmo ne iz srđbe, već jedino iz ljubavi prema biednom našem hrvatskom težaku, koga ni kriva ni dužna nije led sa one strane, sa koje bi, za imalo grijati sunce, ako ne iz milosrdja i privrženosti, a ono bar iz čovječnosti i pravednosti.

Naše brzojavke.

Beč, 13. Odogodjen je zaključak nagod- benih pregovora Austrije sa Ugarskom, o kojima se govorió da će jučer svršiti. Ugarski ministri sa svim drugim referentima danas se vraćaju u Budimpeštu.

Beč, 13. Prvo čitanje budgdetnog provi- zorija svršeno je, drugo čitanje bit će u četvr- tak.

Pariz, 13. Parlamentarno zasjedanje je zatvoreno.

Petrograd 13. „Novoja Vremja“ žestoko napadaju Francusku, jer da se ista od Rusije odalečiva. Oficiozne novine kao da to odobra- vaju, jer niti jednom rieči da bi to pobijale. Jednostavno šute.

Newyork, 13. Mnogi listovi amerikanski okrivljuju Njemačku vladu da ista podpomaje Japance u njihovom sukubu sa Sjedinjenim državam.

B. r. 6477.

Natječajni oglaš.

U smislu osnove o preuredjenju službe re- darstva kod ove obćine, prihvaćene u sjednici obćinskog Vieća dneva 28. travnja o. g. otva- ra se natječaj na sliedeća mjesta u redarstve- noj službi.

- Na jedno mjesto nadredara sa godiš- njom plaćom od K 1200.— sa godišnjim paušalom od K 160.— za redarstvena o- diela i sa stanom u naravi ili stanarinom od godišnjih K 300.— te s pravom na ne- prestane petogodišnje doplate od K 60.— Na tri mjesta redara prvog razreda sa godišnjom plaćom od K 1000.— te s godišnjim paušalom i s pravom na ne- prestane petogodišnje doplate kao pod a).
- Na tri mjesta redara drugog razreda sa godišnjom plaćom od K 940.— te s godišnjim paušalom i s pravom na nepre- stane petogodišnje doplate kao pod a).
- Na osam mjesta redara trećeg raz- reda sa godišnjom plaćom od K 880.— te s godišnjim paušalom i s pravom na neprestane petogodišnje doplate kao pod a). Plaću i paušal primati će u poplatnim mjesečnim obrocima, a imat će i pravo na mi- roviniu i na obstrku njihovih udovica. Petrogo- dišnje doplate uračunat će im se u mirovinu; paušal i stanarina ne ubrajaju se u mirovinu.

Pravo na mirovinu postiće će oni, koji- ma to prizna obć. Upraviteljstvo nakon dvogo- dišnje kušnje, koja će nakon priznanja prava na mirovinu bit također u nju ubrojena.

Za postignuće mirovine u iznosu ciele plaće zahtjeva se redarstvena služba od 30 godina.

Potanje odredbe glede pravnih odnošaja redarskog osoblja sadržane su u gorispostenu- toj osnovi.

Od redara iziskuje se:

- Neprikoran život, dostatna umna i tjele- sna sposobnost i navršena 24 godina.
- Podpuno poznavanje hrvatskog jezika.

Natječajni prikazati će morbe obstrkrijene izpravama, koje potvrđuju od njih zaškano pod 1. 2.

Rok ovome natječaju traje do 1. rujna t. g. Šibenik, 10 srpnja 1907.

OD OBĆINSKOG UPRAVITELJSTVA
 Načelnik
 Dr. KRSTELJ
 Prisjednik
 P. ČIKARA.
 Hrvatska tiskara (Dr. Krestelj i dr.)
 Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga.

Vrstan, sposoban mladić,

gimnazijalac, spravan je kroz iduće velike škol- ske praznike pripravljati učenike za prijarni izpit I, II. i III. razreda realkie ili gimnazije uz primjerenu naknadu.

Za potanje obavjesti obratit se našem U- redništvu.

Javljam P. N. Obćinstvu da sam ovih dana otvorio u ovom gradu u Glavnoj ulici u kući Prebända.

Krojačnicu . . .

. . . i skladište robe

za mužka odijela.

Jamčim za dobre vrste robe, za ele- gantan kroj, kao i za tačnu izradbu.

CIENE UMJERENE.

Luigi Paladino, Šibenik.

Najbolji i najje- tiniji šivači strojevi „SINGER“ najnovijih siste- ma. Dobivaju se samo u skladištu šivaćih strojeva „SINGER“ Ivan Grimani Šibenik.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavica K. 1.000.000

Priluvna zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbljuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

Banque Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " " " " " " " " 3 1/4 %
" " " " " " " " " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.

(šterlinam) uz uložničke Listove:
sa odkazom od 15 dana uz 2 1/2 %
" " " " " " " " " " 2 3/4 %
" " " " " " " " " " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriptost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domaćite svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvara tekuće račune u raznim vrijednostima. Inkassi: Obavlja utvrđivanje mjenica na sva mjesta inostranstva, odrezaka i izdribebnih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo na najvoljnim dnevnim tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predajme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontirinja (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibeletj provale i vatre i kojoj je poseben nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocienosti, u povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osiguraje vrijednote proti gubitcima ždriebanja.

Banque Commerciale Triestina.

NE ČITATI

samo već kušati se mora
davno prokušani medicinski

STECKENPFERD

od
Ljiljanova mleka SAPUN

od BERGMANNA i Druha, Draždjanji i Tetschen na L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA

od Ljiljanova mleka, da se lice oslobodi od sunšanih pjegica, da zadobije bijeli ten i nježnu boju. Pretplatno komad po 80 para

u drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

SINGER

ŠIVAČI
STROJEVI

ne samo za industrijalnu uporabu, već i za svako šivo u kućnoj ekonomiji, mogu se dobiti jedino kod nas.

Treba paziti da se strojevi dobave samo iz naših dućana.

Svi se naši dućani razpojavaju po ovome znaku.

SINGER i Dr. ANON. DRUŽTVO U ŠIVAČIM STROJEVIMA.

Skladističar i predstavnik u Šibeniku KARLO BAMBERGER, Glavna ulica.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije A. Junakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni dućan raznim ljekovitim mirrodijama, predmetima iz gume, svakovrstnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfima i predmeta nužnih za bolesnike.

JEDINA HRVATSKA TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Častim se javiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama, da sam otvorio u ovom gradu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u svim veličinama svieće od pravog pčelinjeg voska, kao i finog crkvenog tamjana. Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija oprema se najspretnije, te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete

S veleštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

POZOR! ČITAJTE!

Pique

je najbolji cigaretni papir, podpuno izgoriv, ne sadržaje sastavina škodnih zdravlju, daje duhanu preugodan miruh, najveći uspjeh posljednih godina, mora bit prepostavljen od svih koji njeguju svoje zdravlje, zavoljen od svih pravih duhandžija i svak ga mora kušati. Kutija od 100 svečička K. 5. Izključivi skladištar za političke kotare Šibenik, Knin i Benkovac. Gosp. **ANTUN BOGIĆ** u Šibeniku.

Pique

Svaki trgovac, koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

NOVO
ustanovljena

Hrvatska Tiskara
u Šibeniku
(ulica Stolne Crkve).

Preporučuje se najbolje P. N. Obdinstvu za izradbu svakovrstnih radnja, kao: raznih dijela i brošura, posjajnica, koverata, listovnih i trgovačkih

papira, zaručnih i vjenčanih objava, osmrtica i sve druge u tu struku zasjecajuće radnje. Jamči za tačnu i modernu izradbu uz pošto umjerene cijene.